

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060308

DOM
2017-12-18
Stockholm

Mål nr
M 3320-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-03-22 i
mål nr M 4699-16, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. CF

2. LL

Motpart

Miljö- och byggnämnden i Lidköpings kommun
531 88 Lidköping

SAKEN

Klagomål på dräneringsanläggning vid fastigheten X i Lidköpings kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1371275

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

CF och LL har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska återförvisa målet till mark- och miljödomstolen för en ny prövning.

Miljö- och byggnämnden i Lidköpings kommun (nämnden) har motsatt sig yrkad ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

CF och LL har till stöd för sin talan bl.a. anfört följande:

Slutsatsen i kommunens rapport grundar sig på en PM från BohusGeo AB. PM:en anger ett felaktigt resultat av de portrycksmätningar som de själva låtit genomföra enligt BAT-metoden. Grundvattennivåerna på diagrambladet har felaktigt lagts in på för låg nivå och dräneringsledningen på en för hög nivå i förhållande med deras provsvar. Fel kvarstår fortsatt i PM nr 2 från BohusGeo AB trots vissa korrigeringar.

Det är därtill fel att göra en jämförelse med fastigheten Y eftersom belastningsförutsättningarna, dräneringsförhållandena och jordmånen skiljer sig åt mellan fastigheterna. Det finns även en avloppsansluten dräneringsledning under fjärrvärmekulverten strax framför X. Skadorna på Y uppstod dessutom för nästan 40 år sedan. Det finns ett besiktningsprotokoll från 2007 och ett från 2008 där inga sättningar konstaterades medan det 2016 för första gången på-visades fastkilade och kärvande fönster. Det framgår av mätprotokollet att skillnaden mellan 2004 och 2016 är mellan 2-11 mm.

Det schakt som grävdes i H den 12 januari 2017 kan inte styrka för-hållandena vid anläggningstillfället år 2007. Detta eftersom marken är sättnings-benägen. Det dimensionerade dräneringsdjupet kan inte vara högre upp än + 52, 81, men ledningen ligger sannolikt ännu djupare i närheten av BAT-mätstationen. Professor CA har angett det till +52,71. Nämnden påstår att fjärrvärme-

kulvertens hjässa är oförändrad mellan 2007 och 2017, vilket motsägs av mätningarna där det anges att den sjunkit 1 cm. Kulverten är stabiliserad genom att den är av stål och har grenledningar av stål som är förankrade till andra fastigheter med mer stabila förhållanden. Enligt mätningar har gatan sjunkit med 17 cm mellan 2007 och 2013 och i större utsträckning över kulverten.

Uppgiften att dräneringsledningen ligger över möjlig grundvattennivå är felaktig. Ledningen låg dock över grundvattennivån vid uppgrävningen eftersom grundvattenmagasinet då var tömt. Dock fanns silt i röret vilket tyder på att grundvattentillströmningen har fört med sig materialet. Grundvattenmagasinet är slutet liksom dagvattenledningarna. De mätningar som är gjorda av Holmberg Bygg AB har utförts med avvägningsinstrument. Mätnoggrannheten är därför högre än hos de mätningar som nämnden gjort.

Utvändigt fanns tidigare torksprickor från byggnationen. Efterbesiktningen i november 2008 visar på fler invändiga sprickor i grunden samt nya tak- och kakelsprickor inomhus. Dessa kan endast ha genererats av fjärrvärmearbetena. Det fanns inte någon fyllning av grus eller sand vid förborrningen för CTP-sonderingen och det hårda siltlagret var relativt tunt. Nämndens utredning i Mark- och miljööverdomstolen och Lidköpings Värmeverk AB:s utredning i mark- och miljödomstolen i fastställsetalan om skadestånd är desamma, trots att tillsynsmyndigheten är motpart i Mark- och miljööverdomstolen och bolaget i mark- och miljödomstolen.

Bolaget har uppenbarligen påverkat tillsynsmyndigheten och myndighetens objektivitet kan ifrågasättas. Det är även olämpligt att bolaget och kommunen använder sig av samma konsult. Användningen av dräneringsledningen ger upphov till sådana olägenheter att tillsynsåtgärder i form av en längre tids uppföljning av grundvattennivåernas utveckling är befogad.

Nämnden har bl.a. anfört följande till stöd för sin talan:

Enligt uppgifter i PM nr 2 är nivån på fjärrvärmekulvertens hjässa oförändrad 2017 jämfört med år 2007. Kulverten är nedgrävd i gatan och följer därmed eventuella

rörelser i gatan. Dräneringsledningen ligger över grundvattennivån och det fanns ingen vattenavledning i dräneringsledningen vid inspektionstillfället. Bergab har gjort en bedömning av hydraulisk påverkan kring dränerade ledningsschakt och kommit fram till att avsänkningstratten för grundvatten utmed schaktet är begränsad. Slutsatsen i den kompletterande utredningen är att dräneringsledningen i fjärrvärmekulverten inte kan ha orsakat de sättningar som skett på fastigheten X.

Det förekommer inte någon påverkan på grundvattennivån och det kan därför ifrågasättas om det pågår en miljöfarlig verksamhet i form av avvattning. Om så är fallet har tillräckliga försiktighetsmått vidtagits av verksamhetsutövaren. Uppgrävningen av gatan den 12 januari 2017 har bevisvärde eftersom djupet på dräneringsledningen vid denna uppgrävning blivit inmätt och fastställd och att detta visar på att dräneringsledningen inte har sänkt grundvattennivån. Det finkorniga material som det handlar om har rimligen trängt in i ledningen genom de skårer som finns i denna, troligtvis i samband med kraftiga skyfall. Schaktbotten var vidare torr.

Någon inmätning av gatunivån gjordes inte 2007. Den uppgift som fastighetsägaren anger som mätvärde för 2007 är den projekterade gatunivån som har redovisats i olika handlingar från 1970-talet. Den färdigställda gatunivån har inte kontrollmätts. Den första mätningen gjordes 2013. Ytterligare två mätningar har genomförts under 2016 och 2017. Resultatet av dessa låg inom felmarginalen vilket innebär att det inte skett någon förändring av gatunivån. De beräknade värden som fastighetsägarna åberopar var uträknade efter att dräneringsledningen var 50 mm. Eftersom ledningen är 110 mm är dessa beräknade mått inte längre relevanta. Gatan har inte sjunkit och påståendet om att kulverten är förankrad är felaktigt. Fastighetsägarnas inlämnade sakkunnigutlåtanden är baserade på de uppgifter som fastighetsägarna har gett de sakkunniga. Detta inkluderar bl.a. en felaktig gatuhöjd 2007, vilket innebär att nämnden inte har fog att ifrågasätta BohusGeos rapport.

Nämnden tar emot underlag från både fastighetsägaren och verksamhetsutövaren i sina tillsynsärenden. Det har ingen betydelse för nämndens bedömning att båda parter använder sig av samma material i den civilrättsliga processen. Nämnden är en fristående myndighet och utövar tillsyn mot såväl kommunalägda bolag som kommunens

egna verksamheter. Lidköping kommun har således inga direkta ekonomiska intressen i utgången av något av dessa mål. BohusGeo var ett lämpligt företag för uppdraget på grund av företagets tidigare kännedom om området.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner inledningsvis inte skäl att ifrågasätta nämndens handläggning av målet.

Av utredningen i målet framgår att fjärrvärmekulvertens dräneringsrör ligger ovanför den lägsta grundvattennivån. Detta innebär att dräneringsröret inte kan leda bort grundvatten vid de naturligt förekommande lägsta grundvattennivåerna. Mark- och miljööverdomstolen instämmer därför i mark- och miljödomstolens bedömning att det inte är motiverat att förelägga nämnden att vidta några tillsynsåtgärder. Överklagandet ska därmed avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Per Sundberg och Hans Nyman, referent, tekniska rådet Dag Ygland samt hovrättsrådet Christina Ericson.

Föredragande har varit Lena Lidmark.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-03-22
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 4699-16

KLAGANDEN

1. CF

2. LL

MOTPART

Miljö- och byggnämnden i Lidköpings kommun
531 88 Lidköping

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 21 november 2016, i ärende nr
505-24401-2016, se bilaga 1

SAKEN

Klagomål på dräneringsanläggning på fastigheten X i Lidköpings kommun

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 352587

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: vanernsborgs.tingsratt@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

BAKGRUND

Miljö- och byggnämnden i Lidköpings kommun (nedan nämnden) beslutade den 11 maj 2016 (§ 92) att inte vidta några tillsynsåtgärder beträffande dräneringsanläggning i anslutning till fjärrvärmeledning i Majåkersområdet på fastigheten X i Lidköpings kommun.

CF och LL överklagade nämndens beslut till länsstyrelsen som i beslut den 21 november 2016 avslog överklagandet, se bilaga 1.

YRKANDEN M.M.

CF och LL har i första hand yrkat att länsstyrelsens och nämndens beslut ska upphävas och ärendet återförvisas till nämnden för förnyat ställningstagande. I andra hand har de yrkat att mark- och miljödomstolen ska ange hur deras överklagande av nämndens beslut ska behandlas. De har anfört bl.a. följande.

Mark- och Miljödomstolen i Vänersborg har genom dom i mål M 3511-14 upphävt Länsstyrelsens i Västra Götaland beslut daterat 3 september 2014 i ärende 505-21972-2013 (tillsynsärendet) och återförvisat ärendet till länsstyrelsen för ny prövning. Länsstyrelsen har, i succession, beslutat att upphäva det överklagade beslutet och återförvisa ärendet till nämnden för vidare utredning. Nämnden i sin tur utsåg en intern utredare, som 2016-05-03 har avgivit en "*Rapport från begärd utredning av sättningsskadorna på fastigheten X, Lidköping*". Denna rapport är emellertid behäftad med flera allvarliga sakfel, vilka till huvuddel har påtalats skriftligen i mål M 2968-15 vid mark- och miljödomstolen angående fastställande av skada. – De åberopar sina två sakkunnigutlåtanden i mål M 2968-15.

Allvarligast i ovanstående rapport är att deras urkund,- i form av mätresultat från porttrycksmätningar i marken enligt BAT-metoden, ingivna i bevishänseende i mål M 2968-15 - har ändrats. Rapporten anger således allvarligt felaktiga sakförhållanden, och samtidigt påstås felaktigt i rapportens diagram (bilaga G) att nivåkurvorna grundar sig på fastighetsägarnas mätningar. Till detta kommer också andra sakfel, t.ex. att fyllningar och byggnadslaster skulle kunnat orsaka sättningarna, samt att ett

för de aktuella målen viktigt intygande inte stämmer med den tabell som intygandet bygger på (rapporten, bilaga L). Sammantaget blir härigenom såväl slutsatserna i rapportens bilaga E, som utredarens sammanfattande slutsats, fullständigt fel.

På detta felaktiga underlag bygger sedan länsstyrelsen sitt nya beslut, varvid i beslutet framförs att "*Länsstyrelsen finner inte anledning att ifrågasätta Lidköpings kommuns Rapport av sättnings-skador på fastigheten X, Lidköping*". Detta uttalande görs trots att de i förväg skriftligen har påtalat för länsstyrelsen att utredningsrapporten innehåller allvarliga sakfel (rekbrev 2016-11-16). Länsstyrelsen framför att det "*Av denna rapport och utredningen i övrigt framgår att fjärrvärmeverkets dräneringsledning inte bör riskera att orsaka sättnings-skador på den aktuella fastigheten*". Ovanstående uttalande är fullständigt fel, eftersom det grundar sig på en felaktig utredningsrapport, innebärande också fullständigt felaktiga slutsatser. Detta framförs utan hänsyn till att de i sin överklagan 2016-06-03 har föreslagit länsstyrelsen att avvakta med sitt beslut till dess mark- och miljödomstolens dom föreligger i det pågående målet M 2968-15, eftersom svaranden ingivit samma felaktiga underlag till domstolen i det målet. De noterar därtill att endast beslutsfattaren har deltagit i beslutet 2016-11-21, till skillnad mot tidigare beslut i samma fråga. Vidare bedömer länsstyrelsen att redan inträffade skador inte omfattas av tillsynsansvaret. Logiken i detta uttalande förefaller mycket märklig, eftersom detta skulle innebära att om tillsynsmyndigheten har försummat att göra tillsyn vid fjärrvärmeanläggandet och fastighetsskador inträffar på grund därav, så befrias myndigheten från att göra tillsyn, eftersom skadorna redan har inträffat. Det vill säga att en försummelse skulle kunna legitimera ytterligare försummelse.

De har förväntat sig tillsyn från nämnden under mer än åtta år när det gäller dräneringsledningens påverkan på grundvattennivån norr om deras fastighet. Under denna tid har fastighetsskador uppkommit. Fastighetsskador, vars uppkomst alltså inte skulle kunna omfattas av tillsynsansvaret enligt länsstyrelsens uppfattning. Åtminstone borde deras anmälan till tillsynsmyndigheten 2012-05-16 ha resulterat i tillsynsåtgärder när det gäller den anlagda dräneringsledningen. Detta i all synnerhet som det finns tydliga skriftliga geotekniska varningar för grundvattensänkning i detta område Majåker 4, zon A.

Den klagörande domen i mål M 3511-14 gav dem visst hopp tillbaka, men länsstyrelsens beslut därefter 2016-11-21 i detta ärende uppfattas motverka själva syftet med domen. Så som redovisats ovan, står emellertid länsstyrelsens beslut på felaktig grund. Länsstyrelsen uppfattas därtill inte bedöma detta ärende som en pågående skada. Det anser de tyder på bristande verklighetsuppfattning och dålig förståelse för geotekniska förhållanden. De har nämligen under de senaste åren överraskats av flera nya fastighetsskador, alltifrån vattenledningsbrott, sättningsglipor och fastkylade fönster m.m. inomhus, till förskjutningar och sättningar i anläggningar utomhus. Mätningar av fastställd sockelhöjd har visat att sättningarna har ökat från år till år. Detta är tydliga tecken på pågående fastighetsskador. Givetvis kan nya fastighetsskador visa sig framgent. Att sättningarna var störst vid sockelhöjdmätningen den 4 augusti 2011, ca 4 år efter fjärrvärmeanläggandet, beror med övervägande sannolikhet på den utpumpning av grundvatten till avloppssystemet som Lidköpings Värmeverk AB bevisligen har låtit göra inledningsvis och även på liquefaction (förvätskning), vilket innebär strukturell kollaps med total hållfasthetsnedsättning i marken på grund av grävmaskinsarbetena och markvibreringen m.m. i samband med fjärrvärmeanläggandet. Till följd av markbeskaffenheten, siltlager i kvicklera, i kombination med horisontell vattenföring på grund av nedtryckning av vatten i marken i området Majåker 5 bakom deras hus, kombinerad med utdränering av grundvatten framför deras hus i området Majåker 4, zon A, kan också risken för framtida s.k. slukhål vara stor. Att mot bakgrund av ovanstående läsa länsstyrelsens beslut att det dels inte behövs någon tillsyn, dels att länsstyrelsen därtill inte ens finner skäl att vilandeförklara ärendet i avvaktan på dom i mark- och miljödomstolen i det pågående målet M 2968-15, var chockartat.

Nämndens tillsyn är i detta fall givetvis av stort värde som komplement till verksamhetsutövarens egenkontroll, eftersom verksamhetsutövaren inte har vidtagit erforderliga försiktighetsåtgärder för befintlig byggnation på X i samband med (före, under och efter) anläggandet av fjärrvärme. Kommunens tillsynsmyndighet har på alla sätt därefter försökt undkomma att utföra påkallad tillsyn. Det ska här framhållas att domstolen inte har angivit psykisk ohälsa som anledning till att

användningen av anläggningen skall klassas som miljöfarlig verksamhet, vilket nämnden påstår i ovan nämnda officiella beslut § 92, 2016-05-11.

Nämnden påstår också i beslutet § 92 att "*den ohälsa som uppkommit*" (s. 11) - vilket måste syfta på i beslutet tidigare påstådd psykisk ohälsa (s. 10) hos berörda fastighetsägare - "*inte är tillräcklig för att myndigheten skall vidtaga tillsynsåtgärder*". Detta visar hur nämnden, för att undkomma adekvata tillsynsåtgärder, i sitt beslut också har feltolkat mark- och miljödomstolens domskäl i mål M 3511-14. Det finns ingen psykisk ohälsa i detta ärende, men givetvis stark oro för utvecklingen framgent; en helt naturlig reaktion som medför olägenhet.

De anser att nämndens tillsyn bör koncentreras till grundvattennivåernas framtida utveckling norr om deras fastighet X. Givetvis bör nämnden därtill åläggas att redovisa de tekniska och ekonomiska beräkningar som underbygger nämndens uppfattning att utdräneringen inte kan reduceras.

På själva fastigheten X behöver det inte göras några tillsynsåtgärder, utöver högst en gång per år sådan sockelhöjdskontroll som kan vara påkallad enligt deras bedömning. Detta eftersom de, länsstyrelsen, kommunen och Lidköpings Värmeverk AB i stort sett är överens om skadornas nuvarande omfattning samt att framtida sättningar och skador kan anmälas till kommunen på sedvanligt sätt. Lidköpings Värmeverk AB, som är helägt av Lidköpings kommun, har i bevishänseende i mål M 821-13 till mark- och miljödomstolen ingivit en bedömning, gjord av en anställd underställd Miljö- och Byggnämnden, som innebär att "*utbyggnaden av fjärrvärmen, utifrån redovisad förläggning av kulvert, inte skulle påverka grundvattennivån*", vilket framgår av § 66/2013-05-15.

Denna bedömning är emellertid fel, eftersom det vid tidpunkten har funnits geotekniska utlåtanden som varnar för grundvattensänkning och som bort resultera i en tydlig avrådan från dräneringsledning. Detta visas av de geotekniska utlåtandena med varningarna för grundvattensänkning, som står i motsats till Svensk Fjärrvärme lägningsanvisningar D:211 april 2006 och verksamhetsutövarens egen Bygghandling för fjärrvärmen, daterad 2007-01-22, där krav på dräneringsledning i båda fal-

len framgår. Den aktuella bedömaren har tillhört samma organisationsenhet som utredaren till den ovan kritiserade rapporten daterad 2016-05-03. Själva bedömningen, där också BohusGeo AB sägs ha medverkat, finns inte dokumenterad. Givetvis vill nämnden under sådana förhållanden försöka försvara sitt agerande, varvid kommunens opartiskhet naturligtvis kan ifrågasättas. Föredragningen för Nämnden inför beslutet § 66/2013 gjordes den av förre stadsarkitekten vid Samhällsbyggnadsförvaltningen, som strax därefter sa upp sig. De har upprepade gånger skriftligen begärt att det felaktiga nämndbeslutet § 66/2013 skall återtogs, men deras begäran har lämnats helt obesvarad av nämnden.

Nämndbeslutet § 92/2016-05-11, som bygger på den ovan redovisade felaktiga utredningsrapporten daterad 2016-05-03, föredrogs av förre Miljö- och Byggchefen, som även han slutade sin relativt nyutträdde tjänst strax därefter. Mot ovanstående bakgrund sammantaget, anser de att det också av den anledningen finns skäl att upphäva det överklagade beslutet.

Det huvudsakliga skälet till att det överklagade beslutet bör upphävas är dock att länsstyrelsens beslut grundar sig på en allvarligt felaktig utredningsrapport. Till deras förvåning "*instämmer Länsstyrelsen i nämndens bedömning att det vore alltför ingripande att förelägga verksamhetsutövaren att minska vattenavledningen genom dräneringsledningen eller att förbjuda verksamhetsutövaren att fortsätta att nyttja dräneringsledningen för vattenavledning, eftersom kostnaderna för sådana åtgärder skulle bli oskäligt höga.*" Detta ställningstagande uppfattas vara mycket märkligt, eftersom det inte bifogats någon sorts helst teknisk eller ekonomisk underbyggnad från nämnden, som skulle kunna styrka påståendet i § 92/2016 om effekterna av en minskad utdränering.

Anläggandet av fjärrvärme i Majåker 4, då speciellt i zon A med särskilt dåliga markförhållanden (enl. K-konsult utlåtande 1973) är ett projekt med särskild risk och av sådan storleksordning att anläggandet bort väcka tillsynsmyndighetens automatiska intresse för adekvata tillsynsåtgärder till skydd för befintliga fastigheter under och efter utbyggnadsskedet. Fastigheten X ligger inom zon A. Enligt Lidköpings kommun skrivelse 2014-10-22 med dnr 2012MBN0433 har "*Miljö-*

och byggnämndens inspektörer inte varit involverade i arbetet vid grävningssarbetena och förläggningen av fjärrvärme i gata". Man kan då fråga sig vad Byggnadsinspektionens engagemang bestod av. Av Lidköpings kommuns skrivelse 2013-09-18 dnr 2012MBN0433 framgår "att det inte finns något beslut eller godkännande av den redovisade förläggning av fjärrvärmekulvert i det befintliga bebyggelsen i Majåker." Om emellertid tillsynsmyndigheten hade genomfört adekvata tillsynsåtgärder när det gäller fjärrvärmeanläggandet i zon A, så hade myndigheten själv upptäckt att bedömandet i § 66, 2013-05-15 var fel. Grundvatten strömmade nämligen till i sådan grad att man upprepat fick tillgripa utpumpning av grundvatten till dagvattenavloppet. Då borde Värmeverket inte fått anlägga en avloppsansluten dräneringsledning under sin kulvert. Man hade då i stället kunnat lägga fjärrvärmekulverten högre upp här och utan dräneringsledning under, på samma sätt som strax före i område Majåker 5, eftersom Svensk Fjärrvärme rapport 2006:25 uppfattas bejaka det. Grundvattentillströmningen är styrkt genom vittnesintyg i mål M 2968-15 och kommer att styrkas ytterligare. Sådant grundvatten återkommer aldrig till akviferen Majåker 4. Men detta grundvatten skall, i just detaljplanelagt område och till den del som dräneras bort, i stället benämnas avloppsvatten enligt dom i mål M 821-13. Om tillsynsmyndigheten har försummat att göra tillsyn i samband med anläggandet av fjärrvärmen, vore det väl skäligt att åtminstone efter anmälan om fastighetsskador efter fjärrvärmeanläggandet genomföra en fortlöpande adekvat tillsyn av anläggningens påverkan på miljön, t.ex. i form av grundvattenuppföljning norr om deras fastighet X, i stället för att på allt sätt försöka värja sig från att göra tillsyn.

Trots att det beslutats att tillsynsåtgärder inte ska vidtas beträffande dräneringsledning i anslutning till fjärrvärmeledningen i Majåkersområdet har kommunen ändå, i samverkan med Lidköping Värmeverk AB genomfört drastiska och för deras sättningsskadade fastighet riskabla tillsynsåtgärder. Den 12 januari 2017 lät man - trots full kännedom om den geotekniskt sättningsskadade markbeskaffenheten i område Majåker 4, zon A - gräva upp gatan strax intill långsidan av deras erkänt sättningsskadade bostadshus. Detta har skapat oro för ytterligare skador framgent på fastigheten. Trots genomförda fjärrvärmearbeten har inga kommunala mätningar av grundvattennivåerna norr eller nordväst om deras fastighet. Söder om fastigheten

kan mätningen lätt göras i ett befintligt mätrör nr 104 och norr om fastigheten kan mätningen med lätthet göras i den kommunala gräsmattan, där Bussgatan svänger av mot Halmgatan.

Sammantaget hemställer de att mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut och återförvisar ärendet till länsstyrelsen för förnyat och förbättrat ställnings-tagande. - CF och LL har bl.a. åberopat diverse bilagor och inkommit med yttrande med argumentation, huvudsakligen hänförlig till ett annat vid domstolen pågående mål.

Nämnden har yttrat sig i målet med anledning av att tjänsteskrivelsen som var knuten till det överklagade beslutet innehållit felaktigheter i vilken utsträckning som den aktuella fjärrvärmeledningen försörjer Majåkersområdet med fjärrvärme. Nämnden har uppgett att även med de nya uppgifterna, att fjärrvärmekulverten endast försörjer 10 st fastigheter, bedöms konsekvenserna av ett beslut om föreläggande för verksamhetsutövaren att minska vattenavledningen i dräneringsledningen eller förbud att nyttja dräneringsledningen allt för omfattande för att motivera åtgärderna. De åtgärder som skulle kunna lindra oron hos fastighetsägarna, dvs. att stoppa användningen eller minska vattenavledningen, är obehövliga eftersom det fastslagits att dräneringen inte kunnat orsaka sättningsskadorna. Tidigare bedömning i frågan förändras inte av de nya uppgifterna.

CF och LL har i bemötande bl.a. anfört att det är för-vånande att korrigeringsendast gjorts vad gäller försörjningen, då det finns flera och värre felaktigheter i beslutet som givetvis borde ha korrigerats samtidigt. Det finns även allvarliga sakfel i ingiven korrigerings. Länsstyrelsen bedömer i det nu överklagade beslutet ”att det i nuläget är tillräckligt att verksamhetsutövaren [...] upp-fyller sin egenkontroll för att motverka att verksamheten påverkar miljön”. Verksamheten har ju redan påverkat miljön så att fastighetsskador och oro har uppkommit utan att verksamhetsutövaren har kunnat förhindra det. Uppenbart har verksamhetsutövaren även misslyckats med sin egenkontroll eftersom varken grundvattennivåerna norr ut från fastigheterna eller sättningar i mark eller i bostadshusen upp-

mätts. Det är naivt att då tro att verksamhetsutövaren enbart genom egenkontroll framgent skulle kunna motverka att verksamheten påverkar miljön negativt.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har i mål M 3511-14 kommit fram till att den aktuella dräneringsanläggningen omfattas av miljöbalkens definition av miljöfarlig verksamhet i 9 kap. 1 § punkten 3 miljöbalken. Dräneringsanläggningen kan därför bli föremål för tillsynsåtgärder från tillsynsmyndighetens sida med stöd av 26 kap. miljöbalken.

Nämnden har med anledning av sitt tillsynsansvar inhämtat utredning med avseende på uppgivna sättnings-skador på fastigheten X. Mark- och miljödomstolen har gått igenom utredningen i målet inklusive de åberopade sakkunnigutlåtandena och har övervägt vad CF och LL anfört i målet. Enligt domstolens mening finns det ändå inte någon anledning att ifrågasätta tillförlitligheten av det inhämtade underlaget. Domstolen instämmer därför i underinstansernas bedömning att användningen av dräneringsledningen inte ger upphov till sådana olägenheter för fastigheten att ett tillsyns-ingripande skulle vara motiverat. Överklagandet ska alltså avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 12 april 2017.

Susanne Lindblad

Nils-Göran Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Lindblad, ordförande, och tekniska rådet Nils-Göran Nilsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Maria Aldegren.